

Spis treści

Podziękowania	11
1. Wstęp	13
1.1. Wprowadzenie	13
1.2. Cele opracowania	20
1.3. Hipoteza badawcza i uzasadnienie celowości podjęcia badań . . .	24
2. Stan badań	27
2.1. Refleksja na temat feminatywów w językoznawstwie polskim i francuskim	27
2.1.1. Rozważania nad kategorią rodzaju gramatycznego i jej związkami z rodzajem naturalnym	27
2.1.2. Lingwistyka płci	30
2.1.3. Najnowsze badania nad nazwami żeńskimi	34
2.1.3.1. Opracowania historii feminatywów	35
2.1.3.2. Badania społecznego odbioru feminatywów i ich obecności w różnych odmianach języka . . .	35
2.1.3.3. Opracowania tematyczne: grupy semantyczne, typologie znaczeniowe	36
2.1.3.4. Analizy słowotwórcze	40
2.2. Feminatywa w metaleksykografii	40
2.3. Słownik jako świadectwo ewolucji języka i poglądów społeczeństwa. Argumenty za analizą leksykograficzną	44
2.4. Feminatywa w badaniach porównawczych polsko-francuskich	46
2.5. Feminatywa, nazwy żeńskie, feminizacja języka – problemy definicyjne	49
2.5.1. Nazwy żeńskie, feminatywa i ekwiwalenty francuskie	49
2.5.2. Feminizacja	54

3. Kategoria <i>feminativum</i> i zjawisko feminizacji w językach polskim i francuskim	57
3.1. Morfologiczne wykładniki żeńskości. Współczesne sposoby tworzenia nazw żeńskich	57
3.1.1. Język polski	57
3.1.1.1. Wyrażanie żeńskości w języku polskim	57
3.1.1.1.1. Nazwy żeńskie z formantem <i>-ka</i>	58
3.1.1.1.2. Nazwy żeńskie z formantem <i>-ini/-yni</i>	59
3.1.1.1.3. Formant paradygmatyczny <i>-a</i>	59
3.1.1.1.4. Inne formacje sufiksalne	60
3.1.1.1.5. Rzeczowniki męskie z unieruchomioną fleksją	60
3.1.1.2. Historia nazw żeńskich w polszczyźnie i elementy współczesnej polityki językowej wobec feminatywów	61
3.1.1.3. Ograniczenia w tworzeniu nazw żeńskich i przyczyny kontrowersji	66
3.1.1.3.1. Przyczyny pozajęzykowe i semantyczne	67
3.1.1.3.2. Ograniczenia stylistyczne	69
3.1.1.3.3. Ograniczenia fonotaktyczne i estetyczne	70
3.1.1.3.4. Homonimia rzeczowników żeńskich	72
3.1.1.4. Nazwy żeńskie w leksykografii polskiej od XIX w. – skrótowy przegląd tendencji	73
3.1.2. Język francuski	78
3.1.2.1. Wyrażanie żeńskości w języku francuskim	78
3.1.2.1.1. Reguła podstawowa: dodanie <i>-e</i> do formy męskiej i zjawiska towarzyszące	81
3.1.2.1.1.1. Podwojenie wygłosowej spółgłoski	81
3.1.2.1.1.2. Modyfikacja, zmiana spółgłoski	82
3.1.2.1.1.3. Dodanie spółgłoski	82
3.1.2.1.1.4 Akcent grave	82
3.1.2.1.2. Epicena	82
3.1.2.1.3. Feminatywa od rzeczowników męskich na <i>-eau</i>	84
3.1.2.1.4. Feminatywa od rzeczowników męskich na <i>-eur</i>	84
3.1.2.1.5. Inne sufiksy	85
3.1.2.1.6. Zestawienia rzeczowników męskich i dodatkowych leksykalnych wykładników żeńskości: <i>madame, femme</i>	87

3.1.2.2. Ograniczenia w tworzeniu nazw żeńskich i przyczyny kontrowersji	87
3.1.2.2.1. Przyczyny gramatyczne	87
3.1.2.2.2. Przyczyny semantyczne i ideologiczne	89
3.1.2.2.3. Przyczyny stylistyczne i estetyczne	91
3.1.2.3. Zarys historii nazw żeńskich w języku francuskim i polityka językowa państw frankofońskich wobec feminatywów	92
4. Materiał badawczy i zastosowane metody	99
4.1. Opis materiału badawczego: słowniki polskie i francuskie	99
4.1.1. <i>Uniwersalny słownik języka polskiego</i>	104
4.1.2. <i>Wielki słownik języka polskiego PWN</i>	106
4.1.3. <i>Inny słownik języka polskiego</i>	107
4.1.4. <i>Le Petit Larousse illustré 2017</i>	108
4.1.5. <i>Le Petit Robert 2017</i>	110
4.2. Metoda badawcza	112
4.2.1. Selekcja nazw żeńskich	112
4.2.2. Metody i narzędzia ekscerpacji oraz przetwarzania danych	117
4.2.2.1. Ekscerpacja ręczna i za pomocą narzędzi informatycznych	118
4.2.2.2. Analiza ilościowa nazw żeńskich a porównywanie słowników	120
4.2.2.3. Przetwarzanie danych	122
4.2.3. Analiza form	122
4.2.3.1. Ze względu na sposób rejestracji	122
4.2.3.2. Ze względu na budowę	123
4.2.3.3. Ze względu na znaczenie: typologia leksykalno-semantyczna	123
4.2.4. Analiza artykułów hasłowych	127
5. Badania. Analiza słowników	129
5.1. Analiza ilościowa zebranego korpusu feminatywów	129
5.1.1. Udział nazw żeńskich w korpusie słowników i na tle innych nazw osobowych – porównanie publikacji francuskich i polskich	130

5.1.2.	Polskie męskoosobowe ekwiwalenty francuskich nazw osobowych rejestrowanych w obu rodzajach	138
5.1.3.	Nazwy żeńskie wspólne oraz rejestrowane tylko przez wybrane słowniki	141
5.2.	Hasłowanie nazw żeńskich	142
5.2.1.	Słowniki francuskie	142
5.2.1.1.	<i>Le Petit Robert</i>	143
5.2.1.2.	<i>Le Petit Larousse illustré</i>	150
5.2.2.	Słowniki polskie	153
5.2.2.1.	<i>USJP</i> i <i>WSJP</i> PWN	153
5.2.2.2.	<i>ISJP</i>	158
5.2.3.	Wnioski	162
5.3.	Budowa morfologiczna atestowanych form	163
5.3.1.	Słowniki polskie	163
5.3.2.	Słowniki francuskie	171
5.3.3.	Wnioski	180
5.4.	Semantyka	181
5.4.1.	Słowniki polskie	182
5.4.1.1.	<i>USJP</i> i <i>WSJP</i> PWN	182
5.4.1.2.	<i>ISJP</i>	187
5.4.2.	Słowniki francuskie	192
5.4.3.	Wnioski	204
5.5.	Problem kwalifikatorów	206
5.5.1.	Słowniki polskie	210
5.5.1.1.	<i>USJP</i> i <i>WSJP</i> PWN	210
5.5.1.2.	<i>ISJP</i>	217
5.5.2.	Słowniki francuskie	224
5.5.2.1.	<i>Le Petit Robert</i>	224
5.5.2.2.	<i>Le Petit Larousse illustré</i>	232
5.5.3.	Wnioski	238
5.6.	Definicje	241
5.6.1.	Słowniki polskie	241
5.6.1.1.	<i>USJP</i> i <i>WSJP</i> PWN	242
5.6.1.2.	<i>ISJP</i>	248
5.6.2.	Słowniki francuskie	252
5.6.2.1.	<i>Le Petit Robert</i>	253

5.6.2.2. <i>Le Petit Larousse illustré</i>	261
5.6.3. Wnioski	265
5.7. Ilustracja materiałowa w hasłach	268
5.7.1. Słowniki polskie	270
5.7.1.1. <i>USJP</i> i <i>WSJP PWN</i>	270
5.7.1.2. <i>ISJP</i>	276
5.7.2. Słowniki francuskie	280
5.7.2.1. <i>Le Petit Robert</i>	280
5.7.2.2. <i>Le Petit Larousse illustré</i>	289
5.7.3. Wnioski	291
5.8. Uwagi o formie żeńskiej	292
5.8.1. <i>Le Petit Robert</i>	293
5.8.2. <i>Le Petit Larousse illustré</i>	298
6. Zakończenie i podsumowanie	301
Bibliografia	311
Słowniki	311
Słowniki analizowane w pracy	311
Inne słowniki	311
Opracowania w języku polskim	311
Opracowania w języku francuskim	316
Opracowania w innych językach	321
Wykaz skrótów	323
Spis tabel	325
Spis ilustracji	327
Wykresy	327
Rysunki	328
Aneks	331
Indeks nazw żeńskich rejestrowanych w analizowanych słownikach	331
Nazwy żeńskie w <i>USJP</i>	331
Nowe nazwy żeńskie w <i>WSJP PWN</i>	345
Nazwy żeńskie w <i>ISJP</i>	346

Nazwy żeńskie w <i>Le Petit Robert</i>	357
Nazwy żeńskie w <i>Le Petit Larousse</i>	389
Listy różnicowe	418
Nazwy żeńskie rejestrowane tylko w <i>USJP</i>	418
Nazwy żeńskie rejestrowane tylko w <i>ISJP</i>	423
Nazwy żeńskie rejestrowane tylko w <i>Le Petit Larousse</i>	425
Nazwy żeńskie rejestrowane tylko w <i>Le Petit Robert</i>	429
Nazwy zawodów i funkcji w słownikach francuskich (typy A i N)	436
Nazwy obecne tylko w PR	436
Nazwy obecne tylko w PL	437
Nazwy obecne w obu słownikach	438
Streszczenie	441
Summary	445